

В.Є. Мещеряков, викладач

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

ВПЛИВ МЕХАНІЗМУ РОЗПОДІЛУ НАКЛАДНИХ ВИТРАТ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено вплив механізму розподілу накладних витрат на об'єктивність визначення фінансових результатів функціонування окремих галузей сільськогосподарського підприємства. Визначено диспропорції у діючому механізмі розподілу накладних витрат під час складання форми 50-с.-г., що обумовлює заниження фінансових результатів від продажу продукції тваринництва у багатогалузевих господарств у наслідок неврахування у складі товарної продукції грошових надходжень від продажу сільськогосподарської продукції, що пройшла промислову переробку. З метою усунення цих недоліків запропоновано останні розподіляти пропорційно величині матеріальних витрат без вартості насіння та посадочного матеріалу у рослинництві та кормів у тваринництві, що дозволить підвищити точність оцінки фінансових результатів багатогалузевих господарств.

Ключові слова: *накладні витрати, тваринництво, прибуток, собівартість, товарність, підрядна організація, пропорція розподілу.*

Постановка проблеми. Забезпечення продовольчої безпеки держави неможливе без одночасного синхронного нарощування обсягів виробництва як рослинницької, так і тваринницької продукції. Але на жаль аналіз динаміка виробництва останньої сільськогосподарськими підприємствами України і, зокрема, Харківської області вказує на досить повільні темпи її приросту, які не покривають того спаду, який спостерігався в галузі наприкінці 90-х – протягом 2000-х рр. Головним чинником є занадто низька, порівняно з продукцією рослинництва, у першу чергу зернових та насіння соняшника, прибутковість виробництва і реалізації продукції тваринництва. І лише молочна галузь в останні роки демонструє стійку прибутковість її функціонування. При цьому формування кінцевих показників прибутковості виробництва окремих видів продукції відбувається під впливом цін на неї, прямих та накладних витрат, механізм розподілу яких, закладений у формі 50-с.-г. є досить незручним для багатогалузевих господарств, оскільки її застосування

призводить до штучного заниження фінансових результатів тваринницької галузі, що обумовлює пошук шляхів вказаної проблеми і доводить своєчасність і актуальність досліджень цього напрямку.

Аналіз останніх наукових досліджень. Дослідженню питань розподілу накладних витрат було приділено значне місце у працях Ф. Бутинця [2], Т. Карпової [4], В. Керімова [5], В. Кміть [6], В. Палія [9], Г. Партіна [10], А. Поршнева [11], К. Юрченко [17] та ін. Дослідженням розподілу накладних витрат займалися закордонні дослідники К. Друрі [3], К. Ларсон [**Ошибка! Неизвестный аргумент ключа.**] та ін. Ґрунтовне дослідження управління та розподілу накладних витрат було проведено А.І. Міневським у його праці «Облік та управління затратами на обслуговування виробництва та управління» [8], основні положення якої підлягають уточненню на сучасному етапі розвитку економіки. Окремі аспекти управління витратами в частині розподілу накладних розглянуто в монографіях І.А. Белоусової [1] та М.І. Скрипник [16]. Разом з тим залишаються недостатньо вивченими питання впливу механізму розподілу накладних витрат на ефективність функціонування окремих галузей сільськогосподарських підприємств в умовах поширення схем давальницької переробки їх продукції підрядними організаціями.

Головною метою статті є висвітлення результатів дослідження впливу механізму розподілу накладних витрат на об'єктивність визначення фінансових результатів функціонування окремих галузей сільськогосподарського підприємства.

Викладення основного матеріалу дослідження. Формування фінансових результатів сільськогосподарських підприємств передбачає співставлення виручки від реалізації продукції та витрат понесених заради цього. При цьому, згідно існуючих методичних підходів до класифікації останніх, у їх складі виділяють такі, що напряму відносять на окремі види продукції та ті, які у момент їх здійснення не мають визначеної галузевої приналежності. Таким чином значна частина витрат сільськогосподарського підприємства, у момент їх здійснення, може бути напряму віднесена на очікувану собівартість продукції, що дозволяє спрогнозувати очікувані результати функціонування галузі виходячи з середніх цін на продукцію, що складаються на ринку на той момент. Натомість витрати, що не мають прямої галузевої приналежності, згідно до методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств [13], наприкінці виробничого циклу (року) повинні бути включені до собівартості продукції окремих галузей шляхом розподілу за визначеною пропорцією. При цьому у складі непрямих витрат

сільськогосподарського підприємства, згідно ПСБО 16 «Витрати» [14] виділяють загальногосподарські й адміністративні та інші витрати операційної діяльності. Наприкінці року перші, з використанням вказаного механізму розподілу, мають бути включені до собівартості продукції окремих галузей, натомість другі до неї не включаються, а відносяться на фінансові результати підприємства.

З іншого боку, необхідність оцінки ефективності вкладання коштів у окремі галузі та види виробництв обумовлює визначення фінансових результатів їх функціонування. З цією метою в управлінському обліку визначають величину економічного прибутку (збитку) від виробництва і збуту окремих видів продукції шляхом розподілу всіх видів витрат підприємства. Виходячи з існування такої управлінської практики під час складання статистичної звітності сільськогосподарських підприємств, зокрема статистичної форми 50-с.-г. «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств» [12] відбувається розподіл частини накладних витрат сільськогосподарських підприємств за видами їх товарної продукції. При цьому розподілу підлягають собівартість реалізованих виробничих запасів, понаднормативні втрати від знецінення запасів, втрати, пов'язані з крадіжками, списані сумнівні борги, нарахований резерв сумнівних боргів, визнані економічні санкції, втрат від участі в капіталі. Результатом цього є формування у вказаній формі двох видів собівартості – виробничої та повної. Перша з них визначається пропорційно частині реалізованої продукції окремих галузей в її валовому виробництві, а друга – шляхом або прямого, економічно доцільного віднесення частини накладних витрат на реалізаційну собівартість окремих видів продукції або пропорційно виробничій собівартості реалізованої продукції. Отже, під час аналізу користувачі мають можливість оцінити фінансові результати функціонування окремих галузей з використанням виробничої та повної собівартості реалізованої продукції.

Виходячи з означених підходів до складання форми 50-с.-г. було визначено показники валової і операційної прибутковості функціонування сільськогосподарських підприємств Харківської області у 2007-2014 рр. у цілому та окремо для рослинництва і тваринництва. При цьому валовий прибуток було визначено шляхом вирахування з виручки від реалізації сільськогосподарської продукції її виробничої собівартості, а операційний шляхом вирахування з неї повної собівартості (табл. **Ошибка! Источник ссылки не найден.**). На підставі аналізу динаміки вказаних показників було з'ясовано їх одночасне зростання протягом досліджуваного періоду для окремих галузей та в цілому для всього загалу реалізованої продукції.

Але при цьому варто звернути увагу на особливості у формуванні і розподілі накладних витрат.

1. Вплив накладних витрат на формування фінансових результатів сільськогосподарських підприємств Харківської області в 2007-2017 рр.

Показники	2007 р .	2009 р.	2011 р.	2013 р.	2014 р.	У середньому
Валовий прибуток на 100 га сільськогосподарських угідь, тис. грн	142,6	88,3	231,3	183,8	428,3	189,2
у т.ч. продукції рослинництва	148,1	77,9	199,3	149,0	374,9	166,5
тваринництва	-5,4	10,4	32,0	34,8	53,5	22,8
Накладні витрати у складі повної собівартості реалізованої продукції на 100 га сільськогосподарських угідь, тис. грн	93,3	75,3	88,4	100,5	181,2	92,0
у т.ч. продукції рослинництва	85,1	58,7	64,2	80,4	155,7	75,5
тваринництва	8,2	16,6	24,2	20,1	25,5	16,5
Операційний прибуток на 100 га сільськогосподарських угідь, тис. грн	49,3	13,0	142,9	83,3	247,1	97,3
у т.ч. продукції рослинництва	63,0	19,2	135,1	68,6	219,2	91,0
тваринництва	-13,7	-6,2	7,8	14,6	27,9	6,3
Скоригована* частка у структурі виручки від реалізації, %:						
продукції рослинництва	81,8	83,3	80,7	84,1	83,8	82,4
продукції тваринництва	18,2	16,7	19,3	15,9	16,2	17,6
Питома вага накладних витрат, що припадала на окремі галузі, %						
рослинництво	91,2	78,0	72,7	80,0	85,9	82,0
тваринництво	8,8	22,0	27,3	20,0	14,1	18,0
Накладні витрати на 100 грн валової продукції, грн	46,0	25,5	19,4	17,2	21,6	20,6
у т.ч. рослинництва	54,4	26,6	18,6	19,1	23,2	22,1
тваринництва	17,9	65,1	124,3	117,3	118,4	80,0

* Визначено виходячи з середніх цін реалізації відповідних видів продукції у 2007 р.

Джерело: власні розрахунки автора на основі форм статистичної звітності ф. 50-с.-г. по сільськогосподарських підприємствах Харківської області за 2007-2014 рр.

Зокрема було визначено поступове зростання частки останніх, що припадала на тваринницьку продукцію на фоні фактичного скорочення її частки у структурі товарної продукції. Так, якщо частка продукції тваринництва у фізичній структурі товарної, визначена для цього у цінах реалізації 2007 р., протягом досліджуваного періоду скоротилася з 18,2 до 16,2 %, то частка накладних витрат, віднесених на повну собівартість реалізованої тваринницької продукції, навпаки зросла з 8,8 до 14,1 %. Наслідком цього стало підвищення величини накладних витрат, що припадала на 100 грн валової продукції тваринництва з 17,9 грн у 2007 р. до 118,4 грн у 2014 р., тоді як величина аналогічного показника для рослинництва знизилася з 54,4 до 23,2 грн.

Отже, слід констатувати наявність недоліків у діючому механізмі розподілу накладних витрат пропорційно величині виробничої собівартості реалізованої продукції. Зрозуміло, що визначаючи базу розподілу для накладних витрат ми повинні врахувати елемент умовності і невизначеності, що спіткає цей процес. При цьому міркування розробників форми 50-с.-г. під час її вибору мали досить міцне економічне підґрунтя, оскільки обираючи у якості неї виробничу собівартість не усією, а лише реалізованої продукції, вони намагалися вирішити проблему подвійного рахунку. Так загальновідомо, що значна частина рослинницької продукції, у першу чергу зернової галузі, використовується для виробництва кормів і на підстилку у тваринництві. А тому, у разі якщо господарство займається виробництвом продукції тваринництва, має сенс віднести частину накладних витрат не на виробництво зернових, а на тваринництво. З іншого боку, якщо тваринництво у господарстві відсутнє, то товарність зернових буде близькою до 100 %, всі накладні витрати пов'язані з виробництвом у цій галузі будуть включені до повної собівартості зернових. Але, окрім внутрішнього споживання продукції рослинництва, поширеним явищем в діяльності сільськогосподарських підприємств є промислова переробка або власними силами, або на давальницьких умовах силами підрядних організацій. Це стосується виробництва цукру, олії та забою на м'ясо ВРХ, свиней та птиці. З іншого боку форма 50-с.-г. містить дані стосовно виробництва і реалізації виключно сільськогосподарської продукції та послуг і не враховує грошові надходження від продажу промислової продукції.

На нашу думку для оцінки частки внутрішнього споживання та промислової переробки рослинницької продукції можна скористатися показником її товарності. При цьому зниження його значення свідчатиме про зростання частки рослинницької продукції, що пройшла промислову

переробку або була використана на корм у тваринництві. Для підтвердження цього було здійснено групування сільськогосподарських підприємств Харківської області за коефіцієнтом товарності виробленої ними у 2007-2014 рр. рослинницької продукції (табл. 0).

2. Залежність фінансових результатів сільськогосподарських підприємств Харківської області від товарності продукції рослинництва в 2007-2014 рр.

Показники	Групи за рівнем товарності продукції рослинництва, %					Разом (у середньому)
	до 75	від 75,1 до 80,0	від 80,1 до 90,0	від 90,1 до 95,0	понад 95	
Кількість господарств у групі, од.	33	36	94	41	53	257
Коефіцієнт товарності, %	80,5	79,2	86,5	92,3	102,6	88,5
у т.ч. продукції рослинництва	64,8	77,8	85,6	92,5	103,1	87,6
Зернових	64,2	75,2	82,3	91,0	91,6	82,5
насіння соняшника	90,7	93,9	92,9	96,1	102,6	95,6
цукрових буряків	28,4	56,1	64,4	93,2	78,6	58,1
продукції тваринництва	93,8	84,4	90,4	90,6	96,0	91,9
Питома вага рослинництва у товарній продукції, %	45,4	83,7	85,0	93,9	95,3	81,2
Прибуток на 100 га с.-г. угідь, тис. грн валовий	151,6	110,2	151,7	100,4	118,7	129,2
у т.ч. рослинництва	111,3	108,3	145,6	100,8	120,0	121,1
тваринництва	40,3	1,9	6,0	-0,4	-1,3	8,0
операційний	62,9	73,4	84,7	7,5	54,7	58,0
у т.ч. рослинництва	69,4	79,0	86,7	11,6	58,6	62,0
тваринництва	-6,5	-5,6	-2,0	-4,1	-4,0	-4,0
Накладні витрати на 100 га с.-г. угідь, тис. грн	88,7	36,8	66,9	92,9	64,0	71,2
у т.ч. рослинництва	42,0	29,3	58,9	89,1	61,4	59,1
тваринництва	46,7	7,6	8,0	3,8	2,7	12,0
Частка витрат, що припадає на тваринництво, %						
прямих виробничих	54,2	21,5	19,4	8,2	7,3	21,7
виробничої собівартості реалізованої продукції	62,3	23,6	19,8	8,4	7,1	23,6
накладних	52,7	20,6	12,0	4,0	4,2	16,9

Джерело: власні розрахунки автора на основі форм статистичної звітності ф. 50-с.-г. по сільськогосподарських підприємствах Харківської області за 2007-2014 рр.

При цьому з метою виключення впливу на результати дослідження перехідних залишків зерна та насіння соняшника на складах та на

зберіганні на елеваторі було обрано тривалий (восьмирічний) період, який включає можливість зберігання перехідного залишку першого року дослідження до кінця періоду. Було встановлено закономірне зменшення внеску тваринництва у сукупний обсяг товарної продукції сільськогосподарських підприємств по мірі зростання рівня товарності продукції рослинництва, обумовлене скороченням частки продукції цієї галузі, що використовується для годівлі тварин. Так якщо у першій групі господарств, у яких питома вага продукції тваринництва у структурі товарної становила 54,6 % частка внутрішнього споживання та переробки продукції зернової галузі дорівнювала 35,8 %, то в останній значення цих показників складали 4,7 та 8,4 % відповідно.

З іншого боку слід зупинитися на тенденціях змін коефіцієнтів товарності соняшника і цукрових буряків. Так коефіцієнт товарності для останніх навіть у п'ятій групі не перевищував 80 %, тоді як у першій групі цукропереробним заводам було продано лише 28,4 % валового збору коренів. Навіть якщо припустити, що частина з них була використана для годівлі свиней, значення показника товарності є занадто низьким з погляду доцільності їх товарного виробництва, що вказує на їх переробку на давальницьких умовах з наступною реалізацією цукру, виручка від реалізації якого не враховувалася під час складання форми 50-с.-г.

Для насіння соняшника, товарність якого у першій-четвертій групі також була нижчою 100 %, також слід зробити висновок, що його було перероблено на масло-екстракційному заводі на давальницьких умовах на олію, яку пізніше було продано від імені господарства, а грошові надходження від її продажу не було включено до форми 50-с.-г. З іншого боку слід звернути увагу на тенденції змін валової й операційної прибутковості як по всій продукції, так і для окремих галузей. Зокрема на фоні зниження валової прибутковості на 32,9 тис. грн на 100 га сільськогосподарських угідь у останній групі порівняно з першою, операційна знизилася лише на 8,2 тис. грн на 100 га сільськогосподарських угідь. Зазначене явище закономірно пояснюється скороченням номенклатури та зменшенням величини накладних витрат у господарствах з домінуванням рослинницької продукції у структурі товарної, які входили до п'ятої групи відносно величини накладних витрат у багатогалузевих господарствах, включених до першої.

При цьому слід звернути увагу на пропорцію розподілу цих витрат. Так якщо у першій групі на тваринництво припадало 52,7 % накладних витрат, то у п'ятій лише 4,2 %. В наслідок цього тенденції змін валової і операційної прибутковості виробництва і збуту рослинницької і тваринницької продукції мали суттєві розбіжності. Так у рослинництві, на

фоні нижчого значення валової прибутковості у першій групі порівняно з останньою на 8,7 тис. грн на 100 га сільськогосподарських угідь, операційна виявилася вищою на 10,8 тис. грн. Натомість у тваринництві на фоні вищого на 41,6 тис. грн на 100 га сільськогосподарських угідь значення валової прибутковості у першій групі порівняно з п'ятою, величина операційного збитку виявилася на 2,5 тис. грн більшою. Отже, слід відзначити що діючий механізм розподілу накладних витрат у багатогалузевих господарствах не враховує використання продукції рослинництва на корм тварин та для промислової переробки, що обумовлює завищення частки накладних витрат, що припадає на тваринництво, яке, у свою чергу, штучно завищує фінансовий результати від операційної діяльності у рослинництві та знижує його для тваринництва.

З метою пошуку шляхів вирішення означеного протиріччя було досліджено вплив на показники валової й операційної прибутковості виробництва і збуту рослинницької та тваринницької продукції застосування для розподілу накладних витрат підходів до цього, закладених у раніше діючому типовому положенні по плануванню, обліку та калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств [15]. Згідно нього розподіл накладних витрат відбувається пропорційно величині матеріальних витрат окремих галузей без урахуванням у їх складі витрат на насіння та посадковий матеріал для рослинництва і на корми у тваринництві. З метою апробації такого підходу сільськогосподарські підприємства Харківської області було згруповано за питомою вагою у товарній продукції рослинництва. Було встановлено схожість тенденцій змін валової і операційної прибутковості з розглянутим групуванням за рівнем товарності продукції рослинництва (табл. 3).

При цьому ми визначили, що у першій групі сільськогосподарських підприємств, з питомою вагою продукції рослинництва у структурі товарної до 75,0 %, накладні витрати у складі повної собівартості реалізованої продукції рослинництва, визначені за методикою, що регламентує складання форми 50-с.г. становили 43,8 тис. грн на 100 га сільськогосподарських угідь проти 41,0 тис. грн у тваринництві. Натомість для п'ятої групи господарств, у яких частка виручки від реалізації продукції рослинництва у грошових надходженнях від продажу сільськогосподарської продукції перевищувала позначку в 99,0 %, зазначені показники дорівнювали 79,8 та 0,2 тис. грн.

З іншого боку розподіливши сукупну масу накладних витрат для окремих груп господарств пропорційно величині їх матеріальних витрат без урахування вартості використаного насіння і посівного матеріалу в рослинництві та кормів у тваринництві було визначено, що величина

накладних витрат у складі повної собівартості продукції у рослинництва і тваринництва у п'ятій групі не зміниться і дорівнюватиме значенням отриманим згідно розподілу витрат за діючою методикою.

3. Вплив змін у методиці розподілу накладних витрат на фінансові результати сільськогосподарських підприємств Харківської області в 2007-2014 рр.

Показники	Групи за питомою вагою рослинництва у структурі товарної продукції, %					Разом (у середньому)
	до 75,0	від 75,1 до 85,0	від 85,1 до 90,0	від 90,1 до 99,	понад 99,0	
Кількість господарств у групі, од.	51	24	19	56	107	257
Питома вага рослинництва у товарній продукції, %	48,6	80,6	88,4	96,4	99,8	81,2
Фактичні показники у розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь, тис. грн						
Прибуток валовий	151,0	113,4	86,5	115,5	134,6	129,2
у т.ч. рослинництва	111,5	112,1	95,0	119,5	135,0	121,1
тваринництва	39,5	1,3	-8,5	-4,0	-0,4	8,0
операційний	66,1	60,2	49,2	56,7	54,6	58,0
у т.ч. рослинництва	67,7	69,4	63,9	63,8	55,1	62,0
тваринництва	-1,6	-9,2	-14,6	-7,1	-0,6	-4,0
Накладні витрати	84,9	53,2	37,2	58,8	80,0	71,2
у т.ч. рослинництва	43,8	42,7	31,1	55,7	79,8	59,1
тваринництва	41,0	10,5	6,1	3,1	0,2	12,0
Виробничі витрати	584,0	382,3	312,6	327,6	344,6	399,7
у т.ч. рослинництва	300,3	281,6	256,7	305,4	343,1	313,0
тваринництва	283,8	100,7	55,8	22,2	1,5	86,7
Витрати на насіння та посадковий матеріал	37,0	34,8	37,2	37,8	45,9	40,3
на корми	156,4	48,0	29,1	10,8	0,6	46,6
Проектно-розрахункові показники на 100 га сільськогосподарських угідь, тис. грн						
Виробничі витрати	390,7	299,5	246,3	279,0	298,1	312,8
у т.ч. рослинництва	263,3	246,7	219,5	267,6	297,3	272,7
тваринництва	127,4	52,7	26,8	11,4	0,9	40,1
Накладні витрати	84,9	53,2	37,2	58,8	80,0	71,2
у т.ч. рослинництва	57,2	43,9	33,2	56,4	79,8	62,0
тваринництва	27,7	9,4	4,0	2,4	0,2	9,1
Операційний прибуток	66,1	60,2	49,2	56,7	54,6	58,0
у т.ч. рослинництва	54,3	68,3	61,8	63,1	55,2	59,1
тваринництва	11,8	-8,1	-12,5	-6,4	-0,6	-1,1

Джерело: власні розрахунки автора на основі форм статистичної звітності ф. 50-с.-г. по сільськогосподарських підприємствах Харківської області за 2007-2014 рр.

Натомість у першій групі планові значення вказаних показників становитимуть відповідно 57,2 та 27,7 тис. грн на 100 га сільськогосподарських угідь. У наслідок цього розрахунковий операційний прибуток від реалізації рослинницької продукції господарствами першої групи буде меншим від його фактичного значення на 13,4 тис. грн на 100 га сільськогосподарських угідь. З іншого боку в зв'язку з незмінністю загальної величини накладних витрат на 100 га угідь для окремих груп, величина операційного прибутку тваринництва зросте на 13,4 тис. грн, що дозволить підвищити його абсолютне значення до 11,8 тис. грн на 100 га угідь та зробити об'єктивнішою оцінку ефективності виробництва продукції тваринництва багатогалузевими господарствами.

Висновки та перспективи подальших досліджень. За результатами проведеного дослідження були визначено диспропорції у діючому механізмі розподілу накладних витрат, який проводиться під час складання форми статистичної звітності 50-с.-г. та обумовлює заниження фінансових результатів від виробництва і реалізації продукції тваринництва багатогалузевими господарствами. Основними чинником вказаних диспропорцій є неврахування у базі розподілу накладних витрат пропорційно виробничій собівартості реалізованої сільськогосподарськими підприємствами виручки від продажу продуктів переробки зерна, насіння соняшника, цукрових буряків та м'яса тварин, забитих у господарстві або на приймальному пункті. З метою усунення недоліків у методичних підходах до розподілу накладних витрат у формі 50-с.г. останні запропоновано розподіляти пропорційно величині матеріальних витрат без вартості насіння та посадочного матеріалу у рослинництві та кормів у тваринництві. Такий підхід дозволить точність оцінки прибутку від реалізації продукції у багатогалузевих господарствах. Зокрема у підприємствах із часткою рослинництва у складі товарної продукції до 75,0 % очікується зростання прибутку на 13,4 тис. грн на 100 га сільськогосподарських угідь.

Бібліографічний список: 1. Білоусова І.А. Управлінський облік – інформаційна складова системи економічної безпеки підприємства / І.А. Білоусова. – К.: Дорадо-Друк, 2010. – 412 с. 2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік / Ф.Ф. Бутинець та ін. – Житомир: ПП «Рута», 2005. – 480 с. 3. Друри К. Управленческий и производственный учет / К. Друри– М.: Юнити-Дана, 2007. – 1423 с. 4. Карпова Т.П. Управленческий учет / Т.П. Карпова. – М.: ЮНИТИ, 2001. – 360 с.

5. Керимов В.Э. Управленческий учет / В.Э. Керимов. – М.: Изд.-торг. Корпорация «Дашков и К», 2004. – 460 с. 6. Кміть В.М. Системний підхід до управління накладними витратами підприємств / В.М. Кміть // Фінанси України. – 2002. – № 7. – С. 51–57. 7. Ларсон К.Д. Основные принципы бухгалтерського учета / К.Д. Ларсон, Д.Д. Уайлд, Б. Чиаппетта. – Д.: Баланс Бизнес Букс, 2007. – Т. 1. – 620 с. 8. Миневский А.И. Учет и распределение затрат по обслуживанию производства и управлению / А.И. Миневский. – М.: Финансы, 1970. – 120 с. 9. Палий В.Ф. Организация управленческого учета / В.Ф. Палий. – М.: Буратор-Пресс, 2003. – 224 с. 10. Партин Г.О. Управлінський облік / Г.О. Партин, А.Г. Загородній. – К.: Знання, 2007. – 303 с. 11. Поршнева А.Г. Управление организацией / А.Г. Поршнева, А.Я. Кибанов, В.Н. Гунин. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 822 с. 12. Про затвердження Інструкції щодо заповнення форми № 50-сг «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств» [Електронний ресурс]: Наказ Держкомстату України від 06.11.2007 р. № 403. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>. 13. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс]: наказ Міністерства аграрної політики від 18 травня 2001 р. № 132. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>. 14. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів 31 грудня 1999 р. № 318. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>. 15. Про затвердження Типового положення по плануванню, обліку та калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс]: Наказ Мінфіну України від 23.04.96 р. № 452. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. 16. Скрипник М.І. Розвиток бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю витрат та калькулювання собівартості продукції / Скрипник М.І. – Житомир, 2011. – 732 с. 17. Юрченко К.Г. Методика розподілу непрямих витрат виробництва / К.Г. Юрченко // Вісник податкової служби України. – 2001. – № 39. – С. 59–63.

В.Е. Мещеряков. Влияние механизма распределения накладных затрат на финансовые результаты сельскохозяйственных предприятий. Исследовано влияние механизма распределения накладных затрат на объективность определения финансовых результатов функционирования отдельных отраслей сельскохозяйственного предприятия. Определены диспропорции в действующем механизме распределения накладных расходов при составлении формы 50-с-г., что

обуславливает занижение финансовых результатов от продажи продукции животноводства в многоотраслевых хозяйствах, в следствие отсутствия в составе товарной продукции денежных поступлений от продажи сельскохозяйственной продукции, прошедшей промышленную переработку. С целью устранения этих недостатков предложено последние распределять пропорционально величине материальных затрат без стоимости семян и посадочного материала в растениеводстве и кормов в животноводстве, что позволит повысить точность оценки финансовых результатов многоотраслевых хозяйствах.

Ключевые слова: накладные расходы, животноводство, прибыль, себестоимость, товарность, подрядная организация, пропорция распределения

V.E. Meshcheriakov. Effect of overhead cost allocation mechanism on the financial results of agricultural enterprises. Ensuring food security of the state is impossible without a simultaneous increase in output of crop and livestock production. Unfortunately the analysis of the dynamics of the production of the latter points to the slow pace of its growth, which does not cover the recession, which was observed in the industry in the late 90's - during the 2000s. The main factor is the lower, as compared with the production of plant profitability of production and sale of animal products. The formation of financial performance of certain types of production is influenced by the price of it, direct and overhead costs, the distribution mechanism which is laid in the form of 50-s.-g. It is rather inconvenient for a diversified economy, because it will lead to artificially low financial results of the livestock industry, which makes the search for ways to this problem. The effect of overhead cost allocation mechanism for the objectivity of the definition of financial results of the operation of individual branches of the agricultural enterprise is investigated. Identified imbalances in the existing mechanism of the distribution of overheads in the preparation of the form 50-s.-g., which results in an understatement of financial results from the sale of livestock products in diversified farms, as a consequence of the lack of cash receipts from the sale of agricultural products, which was held as part of the industrial processing of marketable products. In order to address these shortcomings suggested last distributed in proportion to the value of material costs without the cost of seeds and planting material in crop production and animal feed in livestock, which will improve the accuracy of the assessment of financial results of diversified farms.

Keywords: overhead, livestock, profit, cost, marketability, contractor, the proportion of the distribution.

Стаття надійшла до редакції 27.02.2016 р.